

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul X nr.119

Noiembrie 2007

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluție în general pozitivă a principalilor indicatori în noiembrie 2007	2
<i>Evoluția producției</i>	- Creștere, dar nu accelerată, a producției	3
<i>Stocuri</i>	- Acumulare a stocurilor de produse finite; dimensiune normală a stocurilor de materii prime	6
<i>Factori care frânează producția</i>	- Evoluția cursului de schimb – principala cauză de limitare a producției	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Variație nesemnificativă a numărului de salariați	8
<i>Prețuri de producție</i>	- Posibilă creștere, dar de mică intensitate, a prețurilor de producție	9
<i>Investiții</i>	- Extindere a investițiilor fără acumulări de ritm	10
<i>Profitabilitate</i>	- Majorare a ratei profitabilității	11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

**Tendințe
generale**

Evoluție în general pozitivă a principalilor indicatori în noiembrie 2007

Rezultatele pentru luna noiembrie ale sondajului de conjunctură realizat de BNR indică perspective favorabile pentru principalii indicatori economici din industrie și construcții.

Volumul producției își va menține traiectoria crescătoare, însă este puțin probabilă o intensificare a ritmului lunar, în condițiile în care soldul conjunctural¹ (+40 la sută) s-a redus cu 14 puncte procentuale comparativ cu perioada precedentă. Creșteri sunt anticipate și în cazul portofoliului total al comenzilor, având în vedere majorarea de circa 4 ori a soldului conjunctural față de luna anterioară (până la +25 la sută).

Tendința ascendentă a stocurilor de produse finite se va menține și în luna noiembrie; totuși, reducerea semnificativă a soldului conjunctural (de la +30 la +17 la sută) indică drept improbabilă o intensificare a acestui proces. Stocurile de materii prime vor continua să se situeze în limite normale, în acest sens pronunțându-se circa 92 la sută dintre participanții la sondaj.

Principalii factori de frânare a bunei desfășurări a procesului de producție rămân evoluția cursului de schimb (invocată de 20 la sută dintre respondenți), insuficiența cererii, blocajul financiar.

Similar intervalului anterior, în luna noiembrie nu se întrevăd fluctuații importante în dimensiunea personalului angajat. Afirmarea este sugerată atât de ponderea destul de ridicată a răspunsurilor în sensul stabilității indicatorului (aproximativ 65 la sută), cât și de nivelul în continuare scăzut al soldului conjunctural (+2 la sută).

Prețurile de producție nu se vor modifica, în opinia a 83 la sută dintre respondenți. Cu toate acestea, majorarea semnificativă a soldului conjunctural pozitiv (până la +13 la sută) sugerează o posibilă creștere, dar de mică intensitate, a indicatorului analizat.

Luna noiembrie va consemna noi achiziții de bunuri de capital, însă cu probabilitate scăzută de intensificare a acestui proces (soldul conjunctural pozitiv s-a redus cu încă 7 puncte procentuale, până la 20 la sută). Expectațiile referitoare la rata profitabilității rămân optimiste (sold conjunctural: +30 la sută).

¹ Exprimă tendința indicatorului și se calculează ca diferență între ponderea opiniilor favorabile și cea a opiniilor nefavorabile.

Creștere, dar nu accelerată, a producției**Evoluția
producției**

În luna noiembrie, portofoliul total al comenzilor se va revigora, în condițiile în care soldul conjunctural pozitiv s-a majorat de circa 4 ori față de luna anterioară (până la 25 la sută). În sensul creșterii indicatorului s-au pronunțat 46 la sută dintre respondenți, iar 21 la sută au estimat o diminuare a acestuia. Nu întrevăd modificări ale volumului comenzilor circa 33 la sută dintre managerii intervievați.

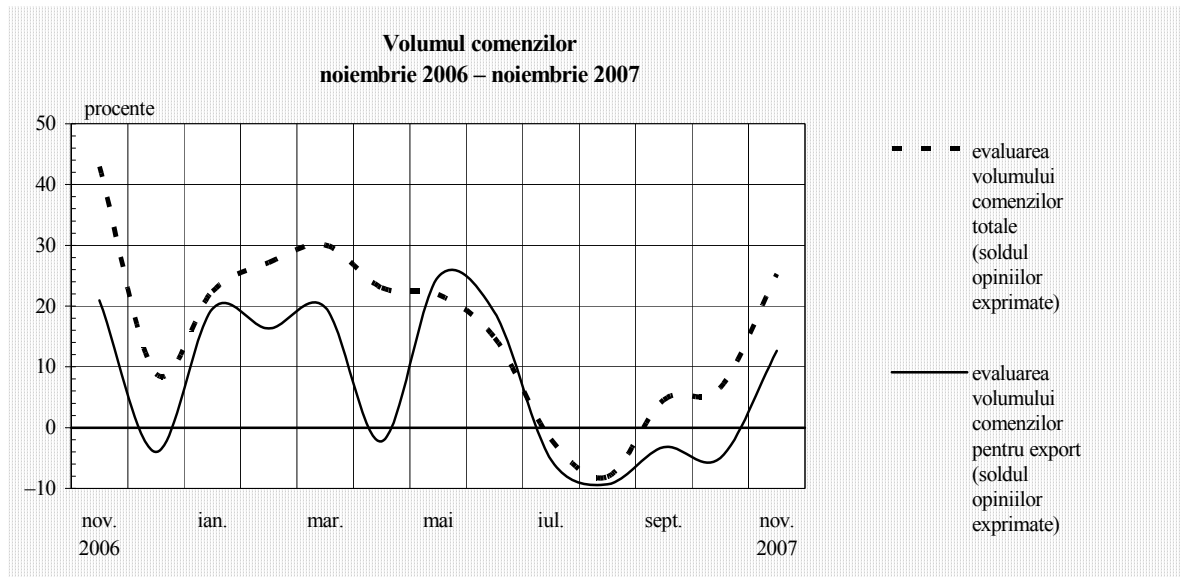
O perspectivă optimistă se conturează în principal în activitatea de producție, transport și distribuție a energiei electrice, termice, a gazelor și a apei calde și în industria mijloacelor de transport (aceste două ramuri economice se caracterizează și în luna noiembrie prin solduri conjuncturale puternic pozitive, de 64 și respectiv 66 la sută). În plus, industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal va cunoaște probabil o inversare de traiectorie, sugerată de revenirea soldului opiniilor în spectrul valorilor pozitive (+33 la sută, față de -25 la sută în octombrie). Restrângeri ale cererii sunt anticipate de companiile din industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari și din sectorul extractiv (solduri conjuncturale: -36, respectiv -37 la sută).

Evoluții	Oct. 2007	Nov. 2007
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↘	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	78%	78%

O evoluție ascendentă se întrevăde și în cazul comenzilor pentru export, soldul opiniilor inversându-și semnul (+13 la sută); variantele extreme de răspuns au deținut 30, respectiv 17 la sută din total, în timp ce 32 la sută dintre respondenți au estimat stabilitatea cererii externe.

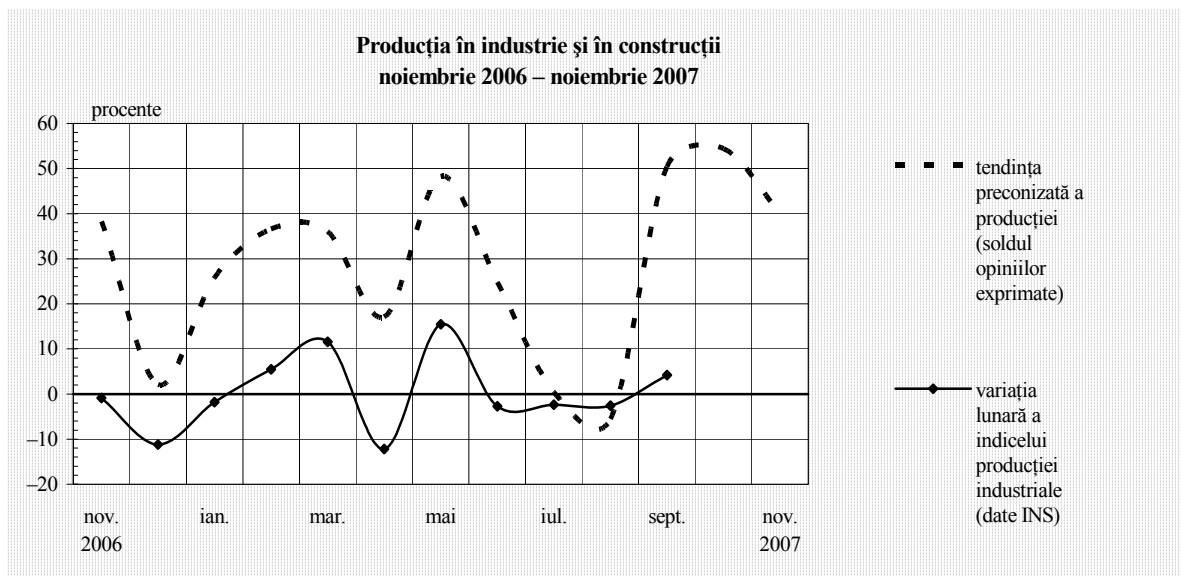
Expectații favorabile au fost formulate în special de respondenții din industria mijloacelor de transport, industria de mașini și echipamente, de echipamente și aparate electrice și din industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal (soldurile conjuncturale pozitive variază între 41 și 63 la sută). În industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari este posibilă o nouă restrângere de volum, însă probabil de amplitudine mai scăzută decât în luna octombrie (sold conjunctural: -40 la sută, față de -68 la sută în intervalul precedent).

*Posibilă
extindere
a volumului
comenzilor*

În luna noiembrie, volumul producției își va menține traiectoria crescătoare, însă este puțin probabilă o intensificare a dinamicii lunare, în condițiile în care soldul opiniilor (+40 la sută, nivel în continuare ridicat) s-a redus cu 14 puncte procentuale comparativ cu perioada precedentă. Aproximativ 48 la sută dintre participanții la sondaj au anticipat creșteri ale indicatorului, la extremitatea opusă situându-se circa 8 la sută dintre respondenți. Nu se întrevăd modificări ale producției în opinia a 43 la sută dintre managerii intervievați.

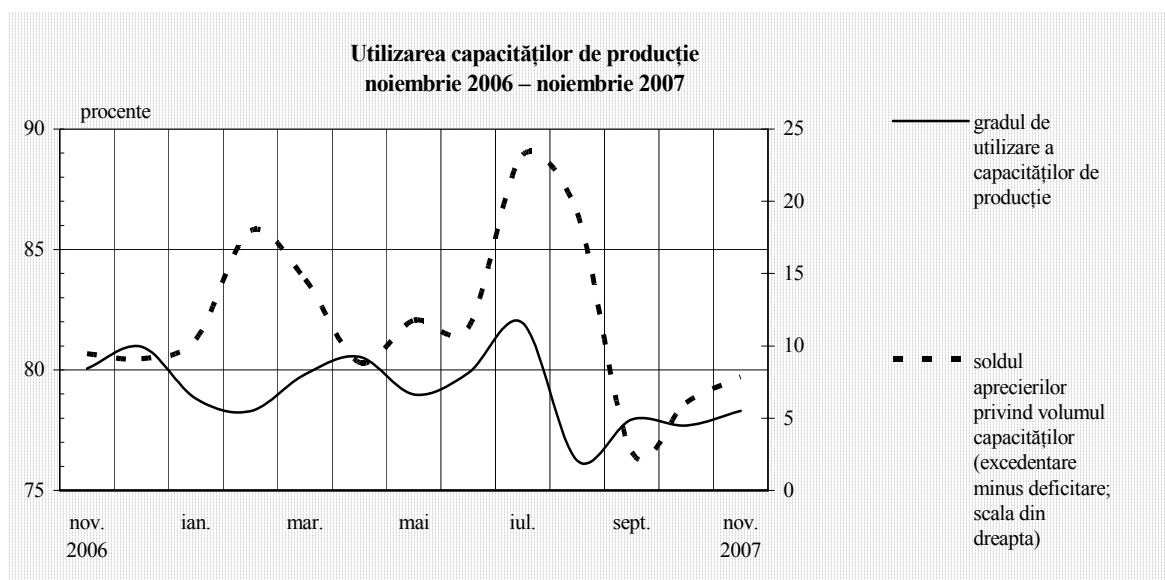
*Dinamică
pozitivă,
dar nu
superioară,
a producției*

Extinderea volumului producției va fi generată în principal de menținerea expectațiilor favorabile în industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari, industria mijloacelor de transport, industria de mașini și echipamente, de echipamente și aparate electrice, industria chimică, de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV (pentru ramurile enumerate, soldurile conjuncturale

variază între +54 și +84 la sută), dar și în activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suporturi (+96 la sută). În schimb, 87 la sută dintre companiile din industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal anticipează stagnarea activității (comparativ cu un sold conjunctural de +55 la sută în octombrie), sectorul construcțiilor și industria materialelor de construcții își vor încetini dinamica producției, pe fondul înrăutățirii condițiilor climatice, iar sectorul extractiv va înregistra probabil o ușoară scădere (sold conjunctural: -14 la sută).

Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție se va situa la un nivel asemănător celui din luna octombrie (78 la sută), cele mai bune performanțe fiind preconizate în industria mijloacelor de transport (92 la sută), dar și în industria de mașini și echipamente, de echipamente și aparate electrice și în industria chimică, de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice (87-88 la sută).

Nivel ridicat al gradului de utilizare a capacităților de producție

Pentru luna noiembrie, circa 90 la sută dintre managerii intervievați anticipează un disponibil adecvat al capacităților de producție. Soldul conjunctural a fost de +8 la sută (variantele extreme de răspuns au deținut 9, respectiv 1 la sută din totalul opiniilor).

Capacități suficiente se întrevăd în cazul a 92 până la 100 la sută dintre companiile din industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal, industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari, industria chimică, de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice și din activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suporturi. Dotări excedentare sunt mai probabile în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV (sold conjunctural: +68 la sută).

Stocuri

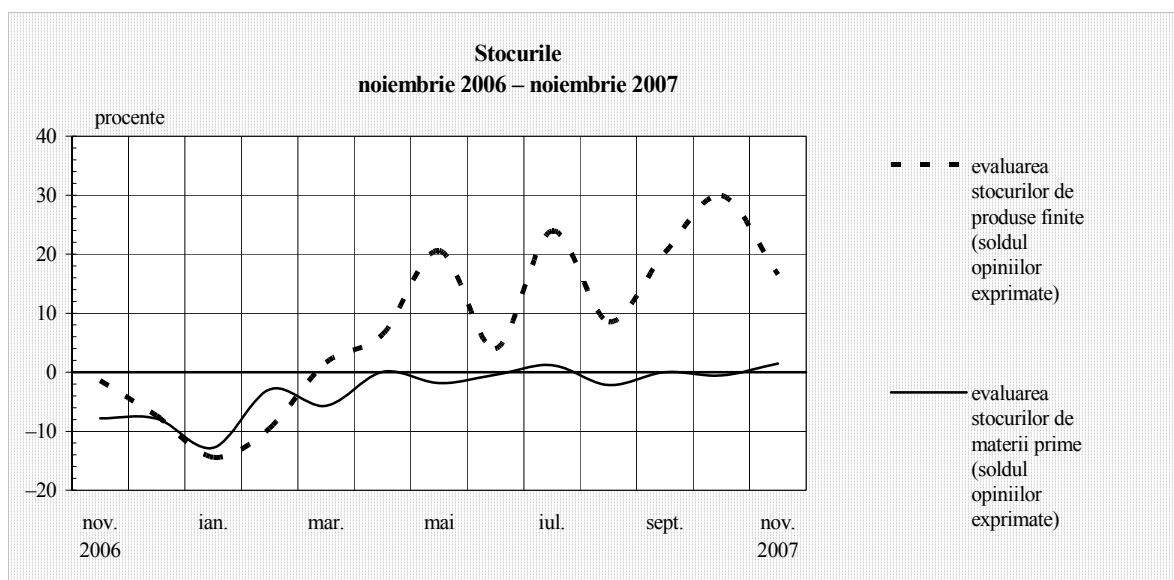
**Acumulare a stocurilor de produse finite;
dimensiune normală a stocurilor de materii prime**

Tendența ascendentă a stocurilor de produse finite se va menține și în luna noiembrie, însă reducerea semnificativă a soldului conjunctural (de la +30 la +17 la sută) indică drept improbabilă o intensificare a acestui proces comparativ cu luna anterioară. Variantele extreme de răspuns au reprezentat 29, respectiv 12 la sută din numărul opiniilor formulate, în timp ce aproximativ 48 la sută din totalul managerilor intervievați au anticipat stabilitatea indicatorului.

Evoluții	Oct. 2007	Nov. 2007
Stocurile de produse finite	↗	↗
Stocurile de materii prime	↘	↗

Noi acumulări de stocuri sunt estimate în special în industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari, în industria mijloacelor de transport și în sectorul extractiv (soldurile conjuncturale sunt cuprinse între +43 și +72 la sută). La extremitatea opusă se va situa activitatea de producție, transport și distribuție a energiei electrice, termice, a gazelor și a apei calde (soldul opiniilor a coborât de la +40 la -40 la sută). Nu se întrevăd modificări față de luna precedentă în 90 până la 99 la sută dintre companiile din industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV și din activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suporturi.

*Creștere
mai lentă
a stocurilor
de produse
finite;
disponibil
normal de
materii
prime*

Stocurile de materii prime vor continua să se situeze în limite normale, în acest sens pronunțându-se circa 92 la sută dintre participanții la sondaj. Soldul opiniilor a fost ușor pozitiv.

Un disponibil normal de materii prime este anticipat de toate companiile din industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari, sectorul extractiv, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV și din activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suporti, dar și de circa 97 la sută dintre întreprinderile din industria mijloacelor de transport, industria de mașini și echipamente, de echipamente și aparate electrice și din industria chimică, de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice.

*Factori care
frânează
producția*

Evoluția cursului de schimb – principala cauză de limitare a producției

Elementul cu cel mai puternic efect limitativ asupra activității din sectoarele economice analizate îl va constitui, și în luna noiembrie, evoluția cursului de schimb. Opinii în acest sens au fost formulate de circa 20 la sută dintre managerii intervievați, aparținând în principal industriei de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari (în proporție de 68 la sută) și industriei textile, de confecții, pielărie și încălțăminte (35 la sută).

Un alt factor restrictiv îl va constitui insuficiența cererii (18 la sută dintre opinii), ramurile cele mai afectate fiind industria chimică, de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV, sectorul extractiv și cel al construcțiilor (ponderile variază între 40 și 70 la sută).

Activitatea de producție va fi negativ influențată și de blocajul financiar (7 la sută dintre respondenți), a cărui acțiune va fi resimțită îndeosebi de companiile din sectorul construcțiilor, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV și sectorul extractiv (ponderi între 25 și 56 la sută).

Alți factori de frânare a producției, a căror intensitate este însă inferioară celor anterior enumerați, sunt dificultățile de aprovizionare cu materii prime și nivelul ridicat al dobânzilor bancare (ponderea opiniilor este de circa 3 la sută în fiecare caz).

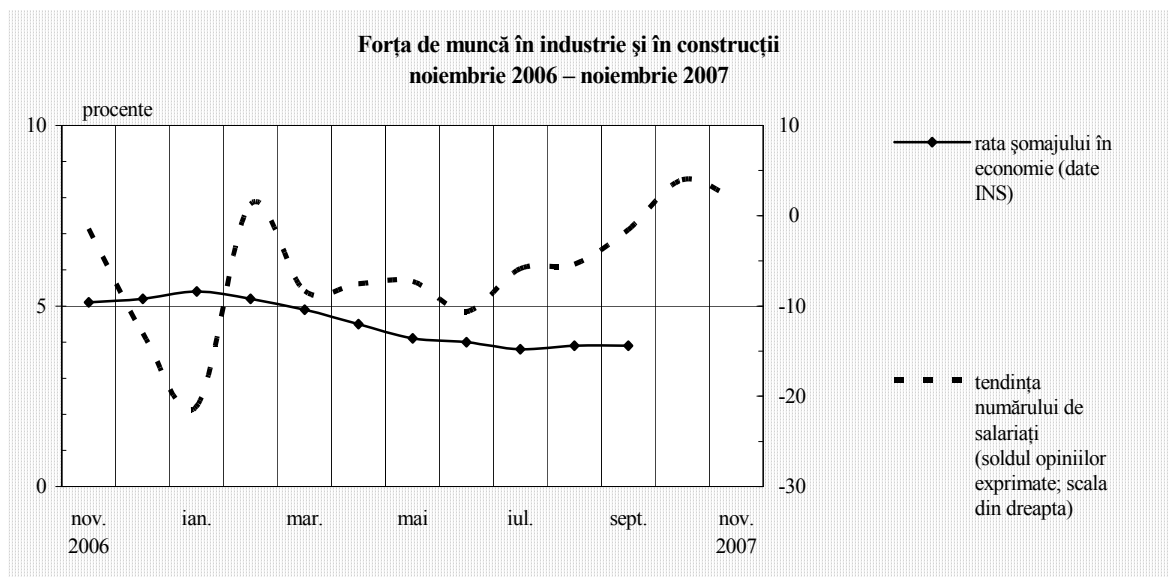
Utilizarea
forței
de muncă

Variație ne semnificativă a numărului de salariați

Similar intervalului anterior, în luna noiembrie sunt puțin probabile fluctuații importante în dimensiunea personalului angajat. Afirmatia este sugerată, pe de o parte, de ponderea destul de ridicată a opiniilor în sensul stabilității indicatorului (aproximativ 65 la sută), iar pe de altă parte, de nivelul în continuare scăzut al soldului conjunctural (+2 la sută).

Nu se vor opera modificări ale numărului de salariați în opinia a 75 până la 97 la sută dintre respondenții din industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal, sectorul extractiv, industria materialelor de construcții, industria alimentară, a băuturilor și a tutunului și din activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suporturi. Disponibilizări sunt anticipate mai ales în industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari și în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV (solduri conjuncturale: -32, respectiv -60 la sută). Angajări de personal sunt mai probabile în industria mijloacelor de transport (+54 la sută).

Modificări
minore ale
numărului
de salariați

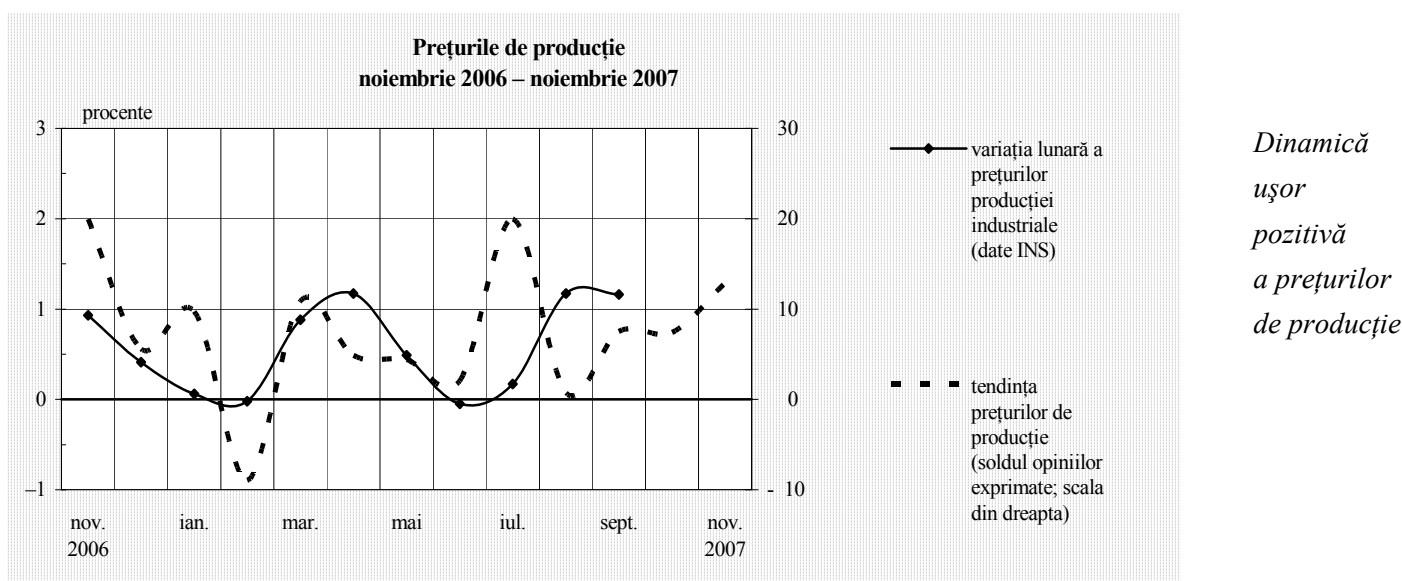

<i>Prețuri de producție</i>

Posibilă creștere, dar de mică intensitate, a prețurilor de producție

Opiniile formulate pentru luna noiembrie indică, în proporție de 83 la sută, stabilitatea prețurilor de producție. Cu toate acestea, scăderea ponderii aferente răspunsurilor de tip „descendent” până la aproximativ un sfert din nivelul lunii octombrie (respectiv 2 la sută) a determinat majorarea semnificativă a soldului conjunctural pozitiv (+13 la sută), ceea ce sugerează o posibilă creștere ușoară a indicatorului analizat.

Prețurile de producție se vor menține la nivelul lunii anterioare în cazul tuturor companiilor din industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari, industria materialelor de construcții, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV și din activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suporturi. Traectoria descendentă a prețurilor de producție, anticipată timp de trei luni consecutiv de managerii din industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal, pare să se aplatizeze în luna noiembrie, în condițiile în care 95 la sută dintre respondenți au indicat stabilitatea indicatorului. Majorări de prețuri se vor înregistra din nou în industria mijloacelor de transport (sold conjunctural: +59 la sută).

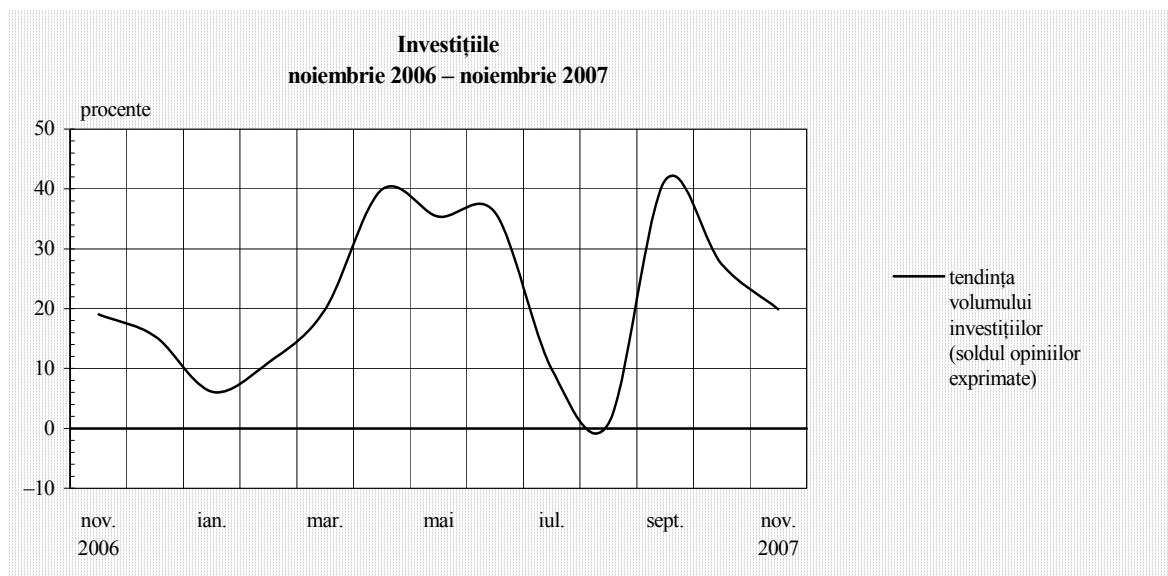
Investiții

Extindere a investițiilor fără acumulări de ritm

Luna noiembrie va consemna noi achiziții de bunuri de capital, însă reducerea soldului conjunctural cu încă 7 puncte procentuale (până la +20 la sută) sugerează probabilitatea scăzută de intensificare a acestui proces. Variantele extreme de răspuns au deținut 23, respectiv 3 la sută din total, în timp ce aproape trei sferturi din numărul participanților la sondaj nu întrevăd modificări ale indicatorului.

Volumul investițiilor se va menține constant în opinia tuturor respondenților din industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari și din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV, dar și în 88 până la 97 la sută dintre companiile din industria materialelor de construcții, industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal, industria textilă, de confecții, pielărie și încălțăminte și din activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suporturi. Efortul investițional se va majora mai ales în industria mijloacelor de transport, industria de prelucrare a lemnului și în activitatea de producție, transport și distribuție a energiei electrice, termice, a gazelor și a apei calde (solduri conjuncturale cuprinse între +34 și +69 la sută).

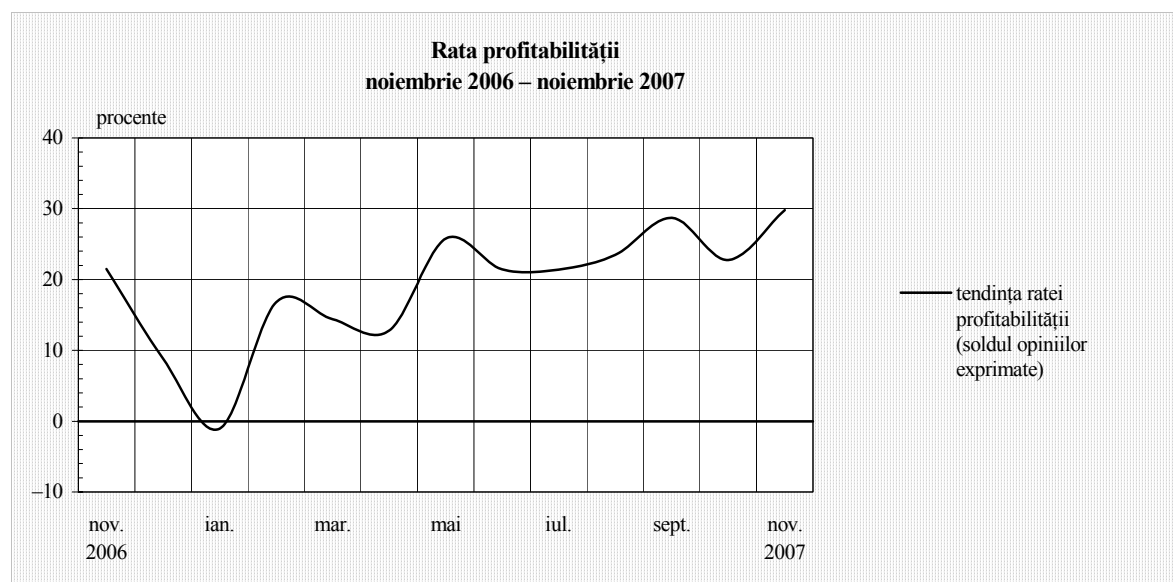
*Creștere, dar
nu accelerată,
a investițiilor*

Majorare a ratei profitabilității**Profitabilitate**

Expectațiile referitoare la rata profitabilității rămân optimiste și în luna noiembrie, soldul opiniilor înregistrând chiar o majorare (cu 7 puncte procentuale, până la 30 la sută; variante extreme de răspuns: +36, respectiv +6 la sută). Circa 57 la sută dintre respondenți nu întrevăd modificări ale indicatorului.

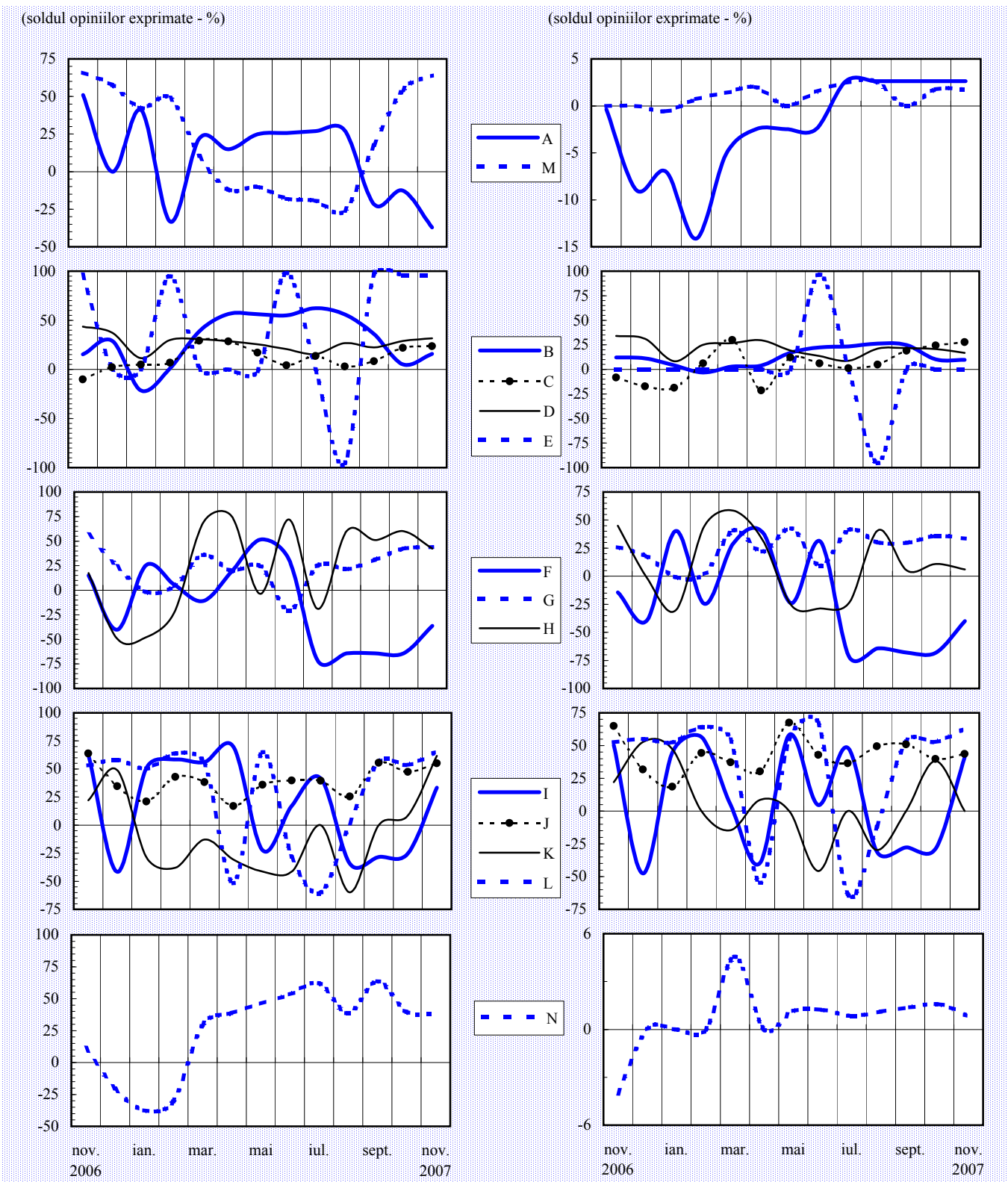
Similar intervalului precedent, așteptări pozitive se conturează în industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari, industria mijloacelor de transport, activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suporturi (soldurile conjuncturale variază între +49 și +97 la sută), dar și în industria chimică, de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice (+36 la sută). Rezultate în scădere au fost din nou estimate în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV (-58 la sută). Indicatorul se va menține neschimbat în opinia a 84–94 la sută dintre companiile aparținând industriei materialelor de construcții, industriei metalurgice, a construcțiilor metalice și a produselor din metal și industriei de mașini și echipamente, de echipamente și aparate electrice.

*Creștere
a ratei
profitabilității*

Evaluarea volumului comenzilor totale

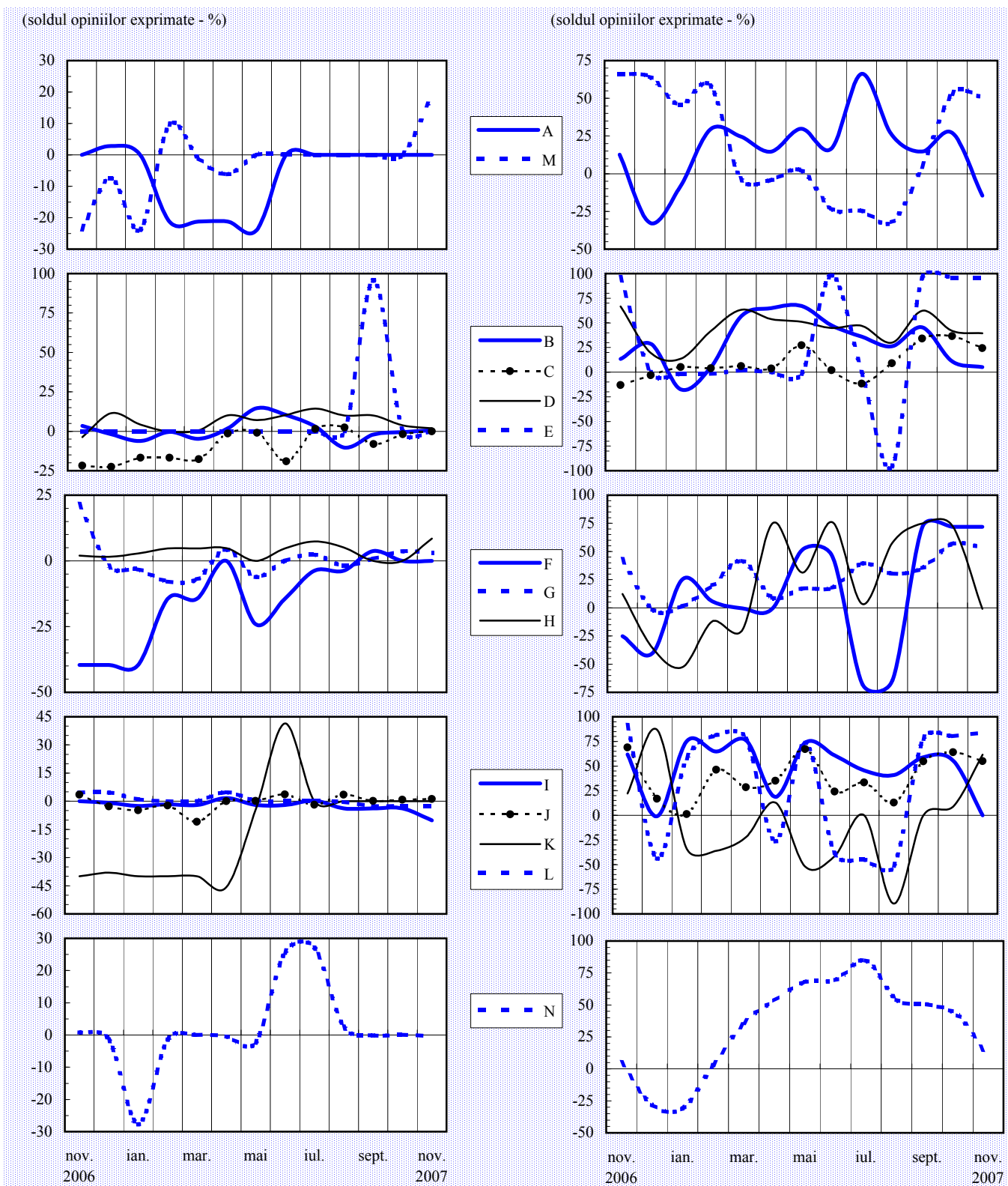
Evaluarea volumului comenzilor pentru export

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

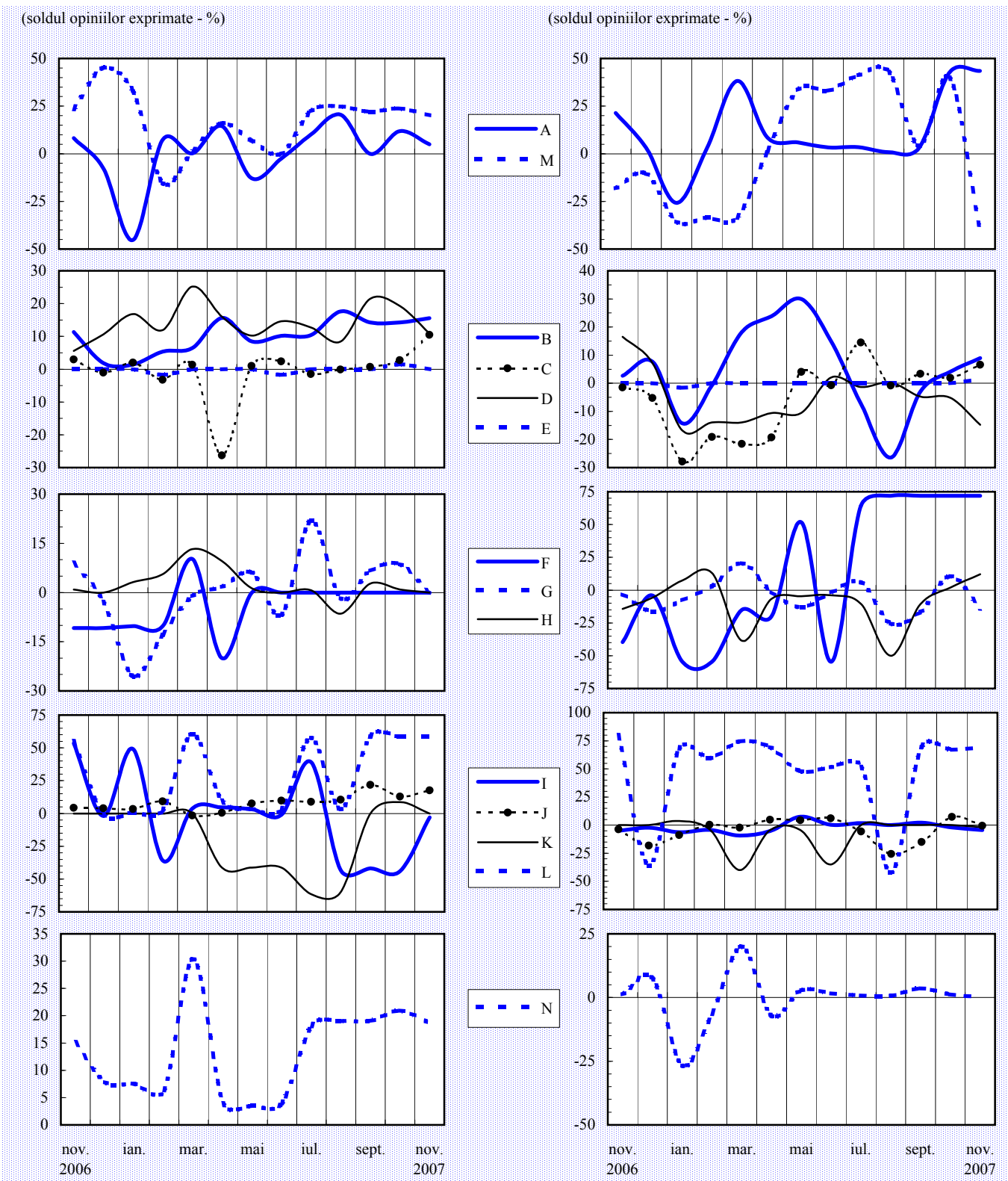
Tendința preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de producție

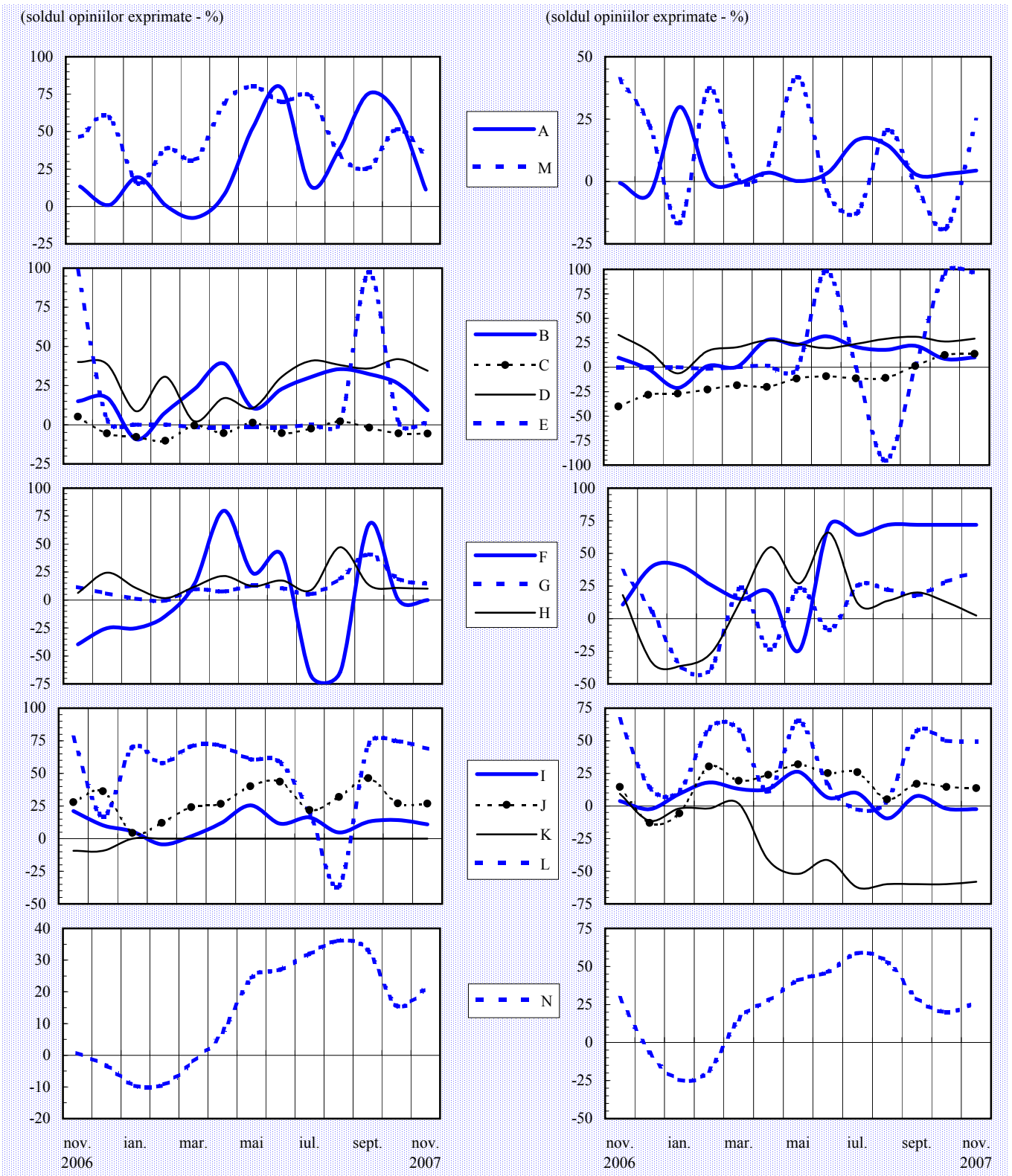
Evaluarea stocurilor de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și se bazează pe un eșantion național reprezentativ la nivel județean (atât ca pondere, cât și ca structură pe ramuri). Începând cu luna august 2005, componența eșantionului a fost extinsă, numărul unităților selectate fiind în prezent de circa 420.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

- A - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;
- B - alimentară și băuturi; produse din tutun;
- C - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;
- D - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;
- E - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;
- F - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;
- G - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;
- H - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;
- I - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;
- J - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;
- K - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;
- L - mijloace de transport;
- M - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;
- N - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe o perioadă de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național, criteriul de ponderare utilizat este cifra de afaceri la data de 31 decembrie a anului anterior.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată la data de 23 noiembrie 2007.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.
internet: <http://www.bnro.ro>*